

Interview Tineke van de Veerdonk - bedrijfsbegeleiding varkensbedrijven “Van veearts naar gezondheidsmanager”

TEKST LISETTA VERKLEIJ,
DIERENARTS EN JOURNALIST
FOTO COLIJN VAN NOORT

‘The incredible doctor Pol’ heeft inmiddels dokter Vlimmen vervangen als stereotiep icoon van de veearts. Elke dierenarts kan beamen dat het in die serie geschetste beeld nog steeds even onrealistisch is. Maar weet u wat het werk van een moderne landbouwhuisdierenarts dan wél inhoudt? En hoe dat veranderd is ten opzichte van tien, vijftien jaar geleden? Dokter Pol doet al zo’n vijftig jaar hetzelfde, maar gelukkig gaan onze collega’s hier in Nederland met hun tijd mee en vinden ze het leuk om te vertellen over hun werk.

Als eerste laten we Tineke van de Veerdonk aan het woord. Zij werkt als varkensarts bij de Varkenspraktijk, vestiging Oss. “Nadat ik in 1997 afstudeerde als landbouwhuisdierenarts in Utrecht kon ik meteen aan de slag bij de dierenartsenpraktijk in Schaijk, toen nog een gemengde praktijk met vijf dierenartsen. Ze kenden me daar al, omdat één van hen mij begeleid had bij het praktijkgedeelte van mijn scriptie over Streptokokken bij biggen. Al tijdens mijn studie was ik zeer geïnteresseerd in varkens, ook vanwege mijn bijbaantje als diervoorzorg op een varkensfokbedrijf. Ik begon in Schaijk echter als allround dierenarts, zoals toen gebruikelijk was. Dus niet alleen varkens, maar alle voorkomende werkzaamheden, ook bij gezelschapsdieren. Na een paar jaar werd de praktijk opgesplitst. Het landbouwhuisdierendeel ging naar Oss, het gezelschapsdierendeel bleef in Schaijk. In eerste instantie ging ik mee naar Oss, maar dat vond ik steeds lastiger te combineren met thuis. Ik ging terug naar Schaijk en

heb toen bijna tien jaar voornamelijk als practicus Gezelschapsdieren gewerkt, met veel plezier. Daarnaast werkte ik echter wel nog als practitioner voor de NVWA, ik deed de exportkeuringen van varkens. Die varkens bleven trekken en uiteindelijk heb ik weer de overstap terug gemaakt naar Oss. Daar was inmiddels de Varkenspraktijk opgestart en sindsdien werk ik vrijwel uitsluitend als varkensdierenarts.”

BEGELEIDING

“Er is veel veranderd in de afgelopen vijftien jaar wat betreft de begeleiding van varkensbedrijven. Toen ik net begon als dierenarts ging ik vrij onbevangen van start. Spullen in de auto en zelfstandig op pad. Als er iets was kon ik bellen, maar het was natuurlijk niet de bedoeling dat ik dat al te snel zou doen. Het werk op varkensbedrijven was veel meer uitvoerend, ik was bezig met het vaccineren van zeugen (toen nog standaard), het scannen op dracht, bloed afnemen et cetera. De bedrijfsbegeleiding ging zo’n beetje vanzelf, tussen neus en lippen door. Met de kennis uit mijn studie en de praktijkervaring die ik al had, vonden ze me al snel een goede dierenarts. Tegenwoordig wordt er veel meer van de dierenarts verwacht, niet zozeer qua uitvoerend werk maar juist op het gebied van advisering. Er wordt sterk op resultaat gestuurd en preventie is zeer belangrijk geworden. Ik vind mezelf nu eigenlijk gezondheidsmanager. Zeker op de grote bedrijven besteed ik naast de reguliere werkzaamheden veel tijd aan het

bewaken van de gezondheidsstatus. Ik houd me bijvoorbeeld bezig met het opstellen van protocollen voor biosecurity, om het bedrijf te beschermen tegen (gezondheids)bedreigingen van buitenaf. Ook geef ik trainingen aan personeel, zoals vaccinatietraining of kraamstaltraining. Veel medewerkers zijn afkomstig uit Oost-Europa en zijn weliswaar zeer gemotiveerd, maar hebben weinig kennis van varkens. En ik zit veel in overleg, als dierenarts ben je namelijk zeker niet de enige adviseur op het bedrijf. Een agrarisch ondernemer heeft ook adviseurs voor voeding, ventilatie, stalinrichting, fokkerij enzovoorts.

Bij grote bedrijven zit ik elke paar maanden met zeker vijf mensen om de tafel en bespreken we de stand van zaken, wat de plannen zijn, waar de focus op moet komen te liggen en wie dat kan en gaat doen.”

RELATIE

“Tegenwoordig heb je als Geborgde varkensdierenarts een één-op-één-relatie met een varkenshouder. Je bent wettelijk verplicht alle varkensbedrijven die je onder je hoede hebt minimaal elke vier weken te bezoeken. Ik maak dan een rondgang over het bedrijf, zodat ik alle diergroepen gezien heb. Daarbij let ik onder meer op de gezondheid, de hygiëne, het voer, het stalklimaat en het dierenwelzijn.

Meestal doe ik dat samen met de ondernemer of de bedrijfsleider en ondertussen bespreken we dan de

situatie op het bedrijf. Afhankelijk van wat er speelt, doe ik aanvullend onderzoek, zoals bloed afnemen, longspoelingen, soms een sectie op een big. Ik ben veel meer bezig met koppelbehandeling dan met individuele ziektegevallen.”

DIERENWELZIJN

“Andere grote veranderingen ten opzichte van vroeger zijn het verbeterde dierenwelzijn, het antibioticabeleid en de toegenomen bedrijfsgrootte. Groepshuisvesting voor zeugen is tegenwoordig verplicht, biggen hebben afleidingsmateriaal en er is meer

licht in de stallen.

Het gebruik van antibiotica is sterk afgenomen en door de invoering van het bedrijfsspecifieke gezondheids- en behandelplan en

“ANDERE GROTE VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN VROEGER ZIJN HET VERBETERDE DIERENWELZIJN”

strikte regels worden antibiotica veel gericht ingezet. Verder is er in de varkenssector sprake van forse schaalvergroting. Er zijn er nu veel minder bedrijven, die veel groter zijn dan voorheen. Toen was een bedrijf met vijfhonderd zeugen groot, tegenwoordig spreek je pas over een groot bedrijf als er minstens duizend zeugen zijn. Dat komt ook omdat veel investeringen te groot zijn voor kleine bedrijven. Ik hoop wel dat de echte familiebedrijven kunnen blijven voortbestaan. De sfeer is daar vaak net wat gemoedelijker, de eigenaar is zeer betrokken en kent zijn dieren soms zelfs nog allemaal. Over het algemeen vind ik de meeste veranderingen positief en doe ik mijn werk als varkensarts nog steeds elke dag met veel plezier!” 🐾

“TEGENWOORDIG HEB JE ALS GEBORGDE VARKENSDIERENARTS EEN ÉÉN-OP-ÉÉN RELATIE MET EEN VARKENSHOUDER”